

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. 900 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЗОРЯ СВІТЛАНА - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ - УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

 Вінницький Західноукраїнського національного університету	 Миколаївський національний університет Сухомлинського	 Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
 Донбаська державна машинобудівна академія	 Національний університет «Львівська політехніка»	 Національний транспортний університет
 Національний університет «Запорізька політехніка»	 Одеський державний університет внутрішніх справ	 Державний біотехнологічний університет
 Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»	 Одеський національний економічний університет	 Український державний університет залізничного транспорту
 Національна академія Національної гвардії України	 Поліський національний університет	 Харківський національний університет радіоелектроніки
 Приазовський державний технічний університет	 Полтавський державний аграрний університет	 Уманський національний університет садівництва
 Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»	 Міжнародний університет бізнесу і права	 Хмельницький національний університет
 Львівський національний університет імені Івана Франка	 Сумський національний аграрний університет	 Dniprovsky lyceum №97
 Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка	 Східноукраїнський національний університет Володимира Даля	 Херсонський державний аграрно-економічний університет
 Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»	 Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного	 ВСП «Вовчанський фаховий коледж Державного біотехнологічного університету»
 ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України	 Прикарпатський інститут імені Михайла Грушевського ПрАТ «ВНЗ «МАУП»	 Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу
 БО «БЛАГО ЛАЙФ»	 Львівський торговельно-економічний університет	 Маріупольський державний університет
 ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»	 Львівський національний університет природокористування	 Миколаївський національний аграрний університет
 Волинський національний університет імені Лесі Українки	 Національний університет харчових технологій	 Український державний університет науки і технологій
 Чорноморський національний університет ім. Петра Могили	 Університет митної справи та фінансів	 Хмельницький кооператив-ний торговельно-економічний інститут
 ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»	 Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж Лозівська філія	 Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
 Державний податковий університет	 Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	 Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
 Державний торговельно-економічний університет	 Київський електромеханічний коледж	 Українська інженерно-педагогічна академія
 Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ	 Дніпровський державний аграрно-економічний університет	 Запорізький національний університет
 Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана	 Відокремлений підрозділ НУБІП «Ніжинський агротехнічний інститут»	 Луцький національний технічний університет
 Narodowy Uniwersytet Lotniczy	 Akademię Kujawsko-Pomorską	 Економіко-гуманітарний університет

Шановні учасники конференції ☀️

Життя не дає на жаль гарантій, але дає щодня можливості, і це дуже чудово. 🇺🇦
Тримайтеся подалі від негативних думок і наповнюйте серце позитивом.

Перемога обов'язково буде за нами 💙💛
Бережіть себе, не ігноруйте сирени, проходите в укриття. Наші з Вами життя
впливають на нашу перемогу. Нехай у ворога не виходить забирати їх! 🌻

Велика повага і вдячність всім, хто долучився до оборони нашої України! Це
- організовані і терплячі, стійкі і нестримні, бажаючі відстоювати своє, не
шкодуючи власних сил і здоров'я - патріоти нашої країни! Перемоги всім нам!

Любимо Україну ❤️ **її традиції, культуру і фольклор** 🎸 **Дух, що живе у**
стібках вишиванки 🌈 **У мові, у слові, у піснях...** 🙏🎵

Щиро дякуємо всім Вам за участь у нашій конференції!

Наша боротьба триває, наша віра в краще непохитна! 🇺🇦

З повагою Організаційний комітет!!

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

Втрати від війни, проблеми виживання бізнесу в контексті економічного, екологічного та соціального виміру, бухгалтерські рішення, новаторські управлінські ідеї – всі ці питання об'єднали науковців України, що долучилися до VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін».

Захід, організований кафедрою обліку і оподаткування, відбувся 26 жовтня 2023 року за такими тематичними напрямками:

1. Економіка та управління підприємствами на мікро- та макрорівнях.
2. Соціальна економіка й економічна політика держави.
3. Облік, аналіз і контроль в умовах глобальних змін.
4. Фінанси, банківська справа та податкова політика держави.
5. Сучасний маркетинг: стан і перспективи розвитку.
6. Менеджмент і бізнес-адміністрування.
7. Менеджмент і публічне управління: проблеми та перспективи.
8. Туризм і готельно-ресторанна справа.
9. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців обліково-економічного профілю.

Приємно відзначити, що цього року було надіслано близько 350 тез з п'ятдесяти закладів вищої освіти України. Конференція відбувалася у форматі онлайн. Модераторами зустрічі були завідувачка кафедри обліку і оподаткування професорка Наталія Канцедал, професорка кафедри обліку і оподаткування Ольга Лега та доцент кафедри обліку і оподаткування Роман Ліпський.

З вітальним словом конференцію відкрили перша проректорка Полтавського державного аграрного університету професорка Валентина Аранчій, декан факультету обліку та фінансів к. е. н., доцент Олександр Безкровний, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Вітальні слова наживо та на електронну адресу надійшли від наших колег, серед них:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА БОГДАНІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

ПРОКОПИШИН ОКСАНА СТЕПАНІВНА, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування;

БЕЗВЕРХИЙ КОСТЯНТИН ВІКТОРОВИЧ, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), к. е. н., доцент;

ДУБІНІНА МАРИНА ВІКТОРІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету;

СТАМАТ ВІКТОРІЯ МИХАЙЛІВНА, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри менеджменту та маркетингу, Миколаївського національного аграрного

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

університету;

СЛАВКОВА ОЛЕНА ПАВЛІВНА, д. е. н., професорка, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету;

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ ПЕТРОВИЧ, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ;

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ;

ПЕРЕРВА ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

ЮРЧЕНКО ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії статистики, обліку і аудиту, к. е. н., доцент.

Зауважимо, щороку все більший інтерес до участі у подібних заходах спостерігається з боку зовнішніх стейкхолдерів. У цій номінації дякуємо за участь **ПИЛИПЕНКО НАТАЛІЇ МИКОЛАЇВНІ**, к. наук з держ. упр., начальниці управління обслуговування розпорядників коштів та інших клієнтів Головного управління Державної казначейської служби України в Полтавській області.

У межах роботи конференції було заслухано доповіді таких учасників:

ДОРОФЕЄВ ОЛЕКСАНДР, д. е. н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, – «Особливості функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану»;

ЄГОРОВА ОЛЕНА, к. е. н., доцентка, професорка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ, – «Проблеми бізнесу Полтавщини 2023: результати емпіричного дослідження»;

ЄРМОЛАСВА МАРИНА, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ, – «Надзвичайні витрати аграрного сектора: актуальні питання обліку та звітності»;

ОНОПРІЄНКО ВЛАДИСЛАВ, магістр спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування ПДАУ, – «Диджиталізовані банківські продукти та управління процесом їх просування» (наукова керівниця – **ДРОБОТЯ ЯНА**, к. е. н., доцентка, доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ);

ФЕРБЕЙ ГАЛИНА, бакалавр 4 курсу спеціальності Облік і оподаткування, ЧТЕІ ДТЕУ, – «Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану» (науковий керівник – **РИЛЄЄВ СЕРГІЙ**, к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування ЧТЕІ ДТЕУ);

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

ТАТАРЕЦЬ КАРИНА, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування ПДАУ, – «Цифровий облік в Україні: потенціал та підводні камені ефективного впровадження» (науковий керівник – **ЛПСЬКИЙ РОМАН**, к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ЯСКЕВИЧ АННА, студентка 3 курсу НТУ «ХП», – «Комерціалізація інтелектуальної власності на засадах франчайзингу» (науковий керівник – **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

КЛИША ОЛЕКСАНДРА, студентка 2 курсу спеціальності Облік і оподаткування, – «Вплив війни на структуру експортно-імпорتنих операцій України» (наукова керівниця – **ТЮТЮННИК СВІТЛАНА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ВОЛКОВА МАРІЯ, студентка 3 курс спеціальності Міжнародні економічні відносини НТУ ХП, – «Сучасний стан та перспективи розвитку малого інноваційного бізнесу» (науковий керівник – **ПЕРЕРВА ПЕТРО**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «ХП» (м. Харків);

ЧЕБОТАРЬ АЛІНА, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування, тема «Державні видатки на забезпечення обороноздатності України: оцінка динаміки» (наукова керівниця – **ЛЕГА ОЛЬГА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ);

ДЗІНА ДАР'Я, студентка 1 курсу спеціальності Облік і оподаткування ПДАУ, – «Постать княгині Ольги в історії становлення податкової системи в Україні» (наукова керівниця – **ЛЕГА ОЛЬГА**, к. е. н., доцентка, професорка кафедри обліку і оподаткування ПДАУ).

Питання доповідей, винесених на обговорення, викликали жвавий інтерес учасників конференції, свої доповіді спікери супроводжували змістовними презентаціями.

Кафедра обліку і оподаткування висловлює вдячність усім співорганізаторам, учасникам і представникам наукової спільноти, які попри складний для України час, обтяжений війною та її наслідками, знаходять змогу для наукової творчості, публічного обговорення та висвітлення результатів наукової діяльності.

Окрема подяка Збройним силам України за можливість провадити наукову і освітню діяльність на теренах Полтавщини та за її межами. Слава Україні!

ЄФРЕМОВ АРСЕН, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **ПРИСТЕМСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР**, д.е.н.,
професор кафедри підприємництва, обліку та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон

ОПТИМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Податкова система кожної країни досить різна, хоч і має спільні риси, однак головною метою є сплата бізнесом податків в бюджет країни задля спрямування цих коштів на благо громадян. На жаль, є країни, у яких податкова політика зосереджена виключно на зібранні якомога більшої частки податків. Держава може такими діями лише зруйнувати майбутній економічний розвиток, посилити вплив тіньових процесів та створити ворожу кон'юнктуру ринку. І, навпаки, ефективно управляючи податковою системою, Уряд країни може призвести до відповідно зростання економічного розвитку, створенню сприятливої кон'юнктури ринку та послабити тіньові процеси. Зважаючи на це, можемо зрозуміти, що податкова система є рушійною силою розвитку малого та середнього бізнесу, але іноді може бути і руйнівною. Незважаючи на те, що податкове навантаження в Україні знаходиться на рівні таких країн як Нідерланди, Норвегія та Німеччина – 40 %, однак розвиток нашої країни далекий від них (табл. 1)

Таблиця 1

Порівняння місць України, Нідерландів, Норвегії та Німеччини у світових рейтингах

	Конкурентоздатність	Простота сплати податків	Рівень тіньової економіки
Україна	85 місце	65 місце	30%
Норвегія	17 місце	34 місце	16%
Нідерланди	4 місце	22 місце	10%
Німеччина	5 місце	46 місце	11%

*Складено авторами за даними джерела [1]

Проблема такого величезного відриву полягає в часових та етапних рамках розвитку національних економік. Такі країни, як Нідерланди, Норвегія та Німеччина спочатку проводили податкову політику низьких податків задля підвищення конкурентоспроможності підприємців та їхнього зміцнення, і вже тільки після того, як країни вийшли на стабільно високий розвиток, вони вдалися до підвищення цих же податків. В той же час Україна є молодою країною, якій вдалося звільнитися після окупації Радянського Союзу в 1991 році. Фактично нову країну довелося будувати з нуля, впроваджуючи Закони, намагатися реформувати економіку, щоб швидше перейти від командно-адміністративного до ринкового типу економіки. Рівняючись на країни Заходу Уряд України іноді робить головну свою помилку, а саме дивиться на їхній теперішній устрій, забуваючи вивчати історичний шлях, яким вони до цього

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

дійшли, таким чином, власними руками знижуючи бажання бізнесу надалі розвиватися. Впровадження нових податків і посилення податкового контролю лише створює нові тягарі для суб'єктів господарювання та ускладнює ведення їхньої господарської діяльності. В 2021 році Уряд забажав впровадити Законопроект №5600, який був направлений на виведення діяльності деяких великих суб'єктів господарювання агропромислового комплексу з тіньового сектору у легальний, однак після доопрацювань проєкту цього Законопроекту було прийнято норми, які ускладнювали діяльність не лише великих суб'єктів АПК, а і пересічних громадян, які працюють в рамках Закону України «Про особисте селянське господарство» і не є юридичними особами. Через прийняття такого рішення, бізнес, як найбільш впливовіша група платників податків стали більш схвильованими від погіршення податкових процесів [2, с.16].

Проте, не зважаючи на це, Уряд країни врешті намагається підтримати власних підприємців. Таку ситуацію ми могли бачити після початку повномасштабного вторгнення росії. Нові реалії вимагали швидкої адаптації податкового законодавства, тому з 1 квітня 2022 року було надано пільги для платників податків, які перебувають на спрощеній системі оподаткування. Таким чином, платники єдиного податку 1-ї та 2-ї групи отримали право не сплачувати єдиний податок та не заповнювати декларацію за цей час. Також було зменшено ставку єдиного податку для 3-ї групи до 2% [3].

Таким чином, не зважаючи на бюджетні втрати, Уряд країни спромігся підтримати бізнес, щоб не допустити його занепаду та зникнення. Поставивши за мету зменшити вплив падіння економіки від війни, держава допомогла власним громадянам втриматися в цей нелегкий час, бо було розуміння, що закритий бізнес, який не витримав грошового навантаження – це гірше, аніж той, який працює і певний час не сплачує податки. Отже, варто зазначити, що податкова система - це найкращий інструмент, який мають країни задля підвищення економічного зростання. Уряд кожної держави має ретельно обирати, яку політику щодо податків провести. Відповідно певні дії можуть призвести до зменшення економічного розвитку, а оптимізація в бік підприємців призведе до підвищення конкурентоспроможності та відповідно до більшого бажання вести підприємницьку діяльність.

Список використаних джерел:

1. Податкова пастка для української економіки. *Український інститут майбутнього*. URL: <https://uifuture.org/publications/podatкова-pastka-dlya-ukrayinskoyi-ekonomiky/> (дата звернення: 17.09.2023)
2. Скрипник С.В., Боярова О.А., Дем'янишина О.А.. Очікування бізнесу від нової системи оподаткування. Журнал «Економіка та держава», №1, 2022 – с.16. URL: <http://www.economy.in.ua/?n=1&y=2022> (дата звернення: 18.09.2023)
3. Податки під час війни. Офіційний портал, Державна податкова служба України. URL: <https://tr.tax.gov.ua/media-ark/local-news/print-581820.html> (дата звернення: 19.09.2023)

ЩЕРБАКОВ АНДРІЙ Науковий керівник – ПРИСТЕМСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР <i>Тенденції розвитку бухгалтерських послуг</i>	352
4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ	
АНДРОС СВІТЛАНА <i>Державне фінансово-кредитне регулювання сільськогосподарських підприємств</i>	356
БАЧИНСЬКИЙ ДЕМ'ЯН Науковий керівник – ТКАЧУК НАТАЛІЯ <i>Проблеми та перспективи функціонування банківської системи України</i>	359
БЕЗПАЛЬКО ОЛЕКСІЙ Науковий керівник – ДРОБОТЯ ЯНА <i>Чинники впливу на банківські ризики та їх вплив на фінансову безпеку банку</i>	362
БОЖЕЦЬКА КАТЕРИНА Науковий керівник – РУДЬ ІННА <i>Значення і теоретичні засади фінансового аналізу</i>	365
БУГА ЄВГЕНІЯ Науковий керівник - ЛАРІОНОВА КАТЕРИНА <i>Основні причини банкрутства підприємств в Україні під час воєнного стану</i>	367
ВОЛОШИНА ОЛЕНА <i>Окремі аспекти плати за землю</i>	370
ГМИРЯ РУСЛАН Науковий керівник – КОВБАСА ОЛЕКСАНДР <i>Шляхи вдосконалення системи фінансового забезпечення суб'єктів малого підприємництва</i>	372
ЄФРЕМОВ АРСЕН Науковий керівник – ПРИСТЕМСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР <i>Оптимізація податкової системи, як інструмент підтримки малих і середніх підприємств</i>	375
ЗАДОРОЖНА МАРІЯ Науковий керівник – ТЕЛІЩУК МИРОСЛАВА <i>Шляхи та механізми удосконалення податкової політики держави</i>	377
ЗАЛЕВСЬКА АНАСТАСІЯ Науковий керівник – ТКАЧУК НАТАЛІЯ <i>Управління банківськими зобов'язаннями: необхідність і особливості</i>	380

